

OBSAH

Seznam použitých zkratk	10
1. Úvod	11
1.1. Stručné vymezení problematiky	11
1.2. Současný stav zkoumané problematiky	12
2. Právní úprava státního občanství před rokem 1918	16
2.1. Založení institutu a jeho základní principy	16
2.2. Základní úprava podle Všeobecného zákoníku občanského	18
2.3. Pozdější doplnění v právní úpravě	19
2.4. Provázanost s domovským právem	21
3. Československé občanství v letech 1920 až 1938	23
3.1. Vymezení československých občanů podle zákona č. 236/1920 Sb.	25
3.1.1. Nabytí občanství <i>ipso facto</i>	27
3.1.2. Nabytí československého občanství opcí a dalšími způsoby	29
3.1.3. Pozbytí československého občanství opcí	32
3.2. Úprava československého občanství podle mezinárodních smluv	33
3.2.1. Úprava státního občanství na Hlučínsku a ve vztahu k Německu	33
3.2.2. Úprava státního občanství ve vztahu k Rakouské republice	36
3.2.3. Úprava státního občanství na Těšínsku a ve vztahu k Polsku	38
3.3. Úprava státního občanství v letech 1920 až 1938	41
3.4. Němečtí a rakouští političtí emigranti v Československu	44

---

4. Úprava státního občanství v období druhé světové války a po jejím skončení	48
4.1. Důsledky Mnichovské dohody pro úpravu státního občanství	50
4.1.1. Mnichovská dohoda a otázka státního občanství	50
4.1.2. Československo-německá smlouva o státním občanství z roku 1938	52
4.1.3. Protičeská opatření skrytá ve smlouvě	54
4.1.4. Precedens pro poválečný odsun	55
4.1.5. Opční právo podle smlouvy	57
4.1.6. Většina Čechů optovala pro československé občanství	58
4.1.7. Opatření proti emigrantům a Židům	60
4.1.8. Důsledky změn v oblasti občanství po Mnichovské dohodě	61
4.2. Kategorizace obyvatel Protektorátu Čechy a Morava podle státní příslušnosti	62
4.2.1. Protektorát bez mezinárodněprávní subjektivity	64
4.2.2. Základní kategorizace podle národnosti	65
4.2.3. Protektorátní příslušnost pro Čechy	67
4.2.4. Židé a tzv. míšenci s protektorátní příslušností	70
4.2.5. Říšskoněmecké občanství pro Němce a poněmčené Čechy	71
4.2.6. Dvě nařízení o německé státní příslušnosti	72
4.3. Zvláštní situace na Těšínsku	75
4.4. Úprava československého státního občanství po roce 1945	77
4.4.1. Ústavní dekret č. 33/1945 Sb. a navazující právní předpisy	80
4.4.2. Úprava státního občanství na území Podkarpatské Rusi	88
4.4.3. Státní občanství přesídlenců a repatriantů	90
5. Úprava státního občanství v letech 1949 až 1989	94
5.1. Posun v materiální základně institutu po roce 1948	96
5.2. Regulace státního občanství podle nového zákona z roku 1949	100

5.2.1. Charakteristika zákona č. 194/1949 Sb.	100
5.2.2. Změny v nabývání občanství a naturalizaci	101
5.2.3. Rozšířené možnosti pozbývání občanství	103
5.2.4. Doplnující právní předpisy	104
5.3. Založení českého občanství jako primárního titulu v roce 1969	106
5.3.1. Vznik státního občanství České socialistické republiky	106
5.3.2. Vymezení občanů České socialistické republiky	109
5.3.3. Mezinárodní efektivita československého občanství	110
5.4. Zásady nabývání a pozbývání občanství podle zákona ČNR č. 39/1969 Sb.	111
5.5. Obnovené odnímání občanství v rozporu s mezinárodněprávními závazky	114
6. Komentář k odnímání a zbavování občanství	116
6.1. Některé aspekty pozbývání občanství v kontextu mezinárodního práva	116
6.2. Jiné formy zbavování státního občanství před rokem 1948	119
7. Právní úprava v letech 1990 až 2013	122
7.1. Posun v materiální základně institutu v souvislosti se společenskou změnou	122
7.2. Náprava křivd způsobených emigrantům a politickým vězňům	127
7.2.1. Zákony z roku 1990	127
7.2.2. Pojistka v síle ústavního zákona	129
7.2.3. Doplnující zákon č. 193/1999 Sb.	131
7.3. Nová právní úprava z roku 1993	132
7.3.1. Úprava občanství v souvislosti s rozpadem česko-slovenské federace	133
7.3.2. Zásady nabývání a pozbývání občanství a naturalizace podle zákona č. 40/1993 Sb.	137

---

8. Mezistátní dohody o zamezení dvojího občanství z let 1928 až 2006	144
8.1. Naturalizační úmluva s USA	146
8.1.1. Účel úmluvy a důvody pro její používání až do roku 1997	146
8.1.2. Ratifikace úmluvy v roce 1929	148
8.1.3. Problémy s dodržováním úmluvy	149
8.1.4. Vypovězení úmluvy v kontextu politických změn	151
8.2. Komentář k vymezení období neplatnosti úmluvy	153
8.2.1. Historický exkurz	153
8.2.2. Určení začátku válečného stavu	155
8.2.3. Ukončení válečného stavu	159
8.2.4. Shrnutí	162
8.3. Smlouvy o zamezení dvojího občanství s tzv. socialistickými státy	164
8.3.1. Uzavření sedmi smluv se šesti zeměmi	164
8.3.2. Vypovězení smluv po roce 1990	166
9. Úprava státního občanství podle zákona č. 186/2013 Sb.	169
9.1. Nabývání a pozbývání občanství	170
9.1.1. Způsoby nabývání občanství	170
9.1.2. Pozbývání občanství	178
9.2. Zachování dosavadních principů	179
9.2.1. Přetrvávající princip <i>ius sanguinis</i>	179
9.2.2. Odmítnutí etnického principu	180
9.3. Náprava minulých křivd	183
9.3.1. Obnova občanství prohlášením	183
9.3.2. Nadbytečný paragraf	185
9.3.3. Pojistka proti prolomení tzv. Benešových dekretů	186
9.4. Neomezená přípustnost vícenásobné státní příslušnosti	187
9.4.1. Nabytí cizího občanství bez pozbytí českého	187
9.4.2. Úplná liberalizace pro naturalizované občany	188
9.4.3. Historický exkurz před rok 2014	189
9.4.4. Komparace s vybranými evropskými státy	190
9.5. Naturalizace podle nového zákona	191
9.5.1. Detailní konkretizace naturalizačních podmínek	191

9.5.2. Liberalizace podmínek pro občany EU	193
9.6. Shrnutí	195
10. Závěr	196
Seznam použitých pramenů	199
Abstrakt a klíčová slova/Abstract and Keywords	214
Resumé/Summary	215